

Projektový týden kvart – zákulisí velkoměsta:

Pohřbívání v Brně

Členové týmu:

- Karel Asmus
- Kateřina Matulová
- Eliška Sáčková
- Julie Rubášová

Třída: Kvarta B

Obsah projektu:

- Historie pohřbívání
- Náboženství a pohřby
- Jak naplánovat pohřeb
- Jaké jsou světové alternativy pohřbívání
- Mapka hřbitovů v Brně
- Slavné osobnosti pohřbené v Brně
- Pár slov o závěti

Od 12.9 do 15.9

Prezentace projektu 23.9

Historie pohřbívání:

Pohřbívání se napříč dějinami vyvíjelo a měnilo. To nejdůležitější z jeho historie jsme se pokusili shrnout do několika bodů:

- Některé historické prameny tvrdí, že pohřeb žehem je stejně starý jako lidstvo samo. To je však nutno chápat jen v přeneseném smyslu slova. Vůbec první urny zpopelněných lidských pozůstatků (a to usedlých zemědělců a pastevců) pocházejí z období asi 3000 let před naším letopočtem. Nebo snad, podle jiných historických údajů, jsou ještě o tisíce let starší. Pohřbívání ohněm bylo doloženo hlavně v oblasti starobylých orientálních kulturních center. Ve střední Evropě se uplatňuje asi o 1000 až 1500 let později. Používá se jako jediná forma pohřbu vůbec.
- Podle serveru www.pohrebnictvi.eu/pohreb/0/0/2/31 [online]. [cit. 2016-09-12] považují staří Římané zpopelnění zesnulých za nejčestnější způsob pohřbu stejně jako i Češi a slovanské obyvatelstvo v široké oblasti kolem řeky Volhy. Zpopelňování je tedy jedním z původních znaků vývoje lidstva a projevuje se zprvu u primitivních národů a pak i u kulturně vyspělých společenských útvarů. Nutno však podotknout, že i když existovala jediná forma pohřbívání, nebylo tomu tak při ukládání urn.
- „První kočovné kmeny nepochovávaly své mrtvé, ale ponechávaly je na místě, kde zahynuli. Když se usadily a měly ve svém okolí dostatek paliva, zpopelňovaly mrtvé pod širým nebem. Při pohřbech kmenových knížat a význačných hodnostářů vládnoucích tříd se inscenovaly okázalé smuteční slavnosti.“ pokračuje web www.pohrebnictvi.eu [online]. [cit. 2016-09-12].
- Pohřbívání ohněm se udržovalo po dobu několika tisíciletí, a to zejména v Indii, jihovýchodní Asii, Indonésii a v Japonsku, které má dodnes vůbec největší počet krematorií. To se změnilo až po nástupu křesťanství a islámu, obě náboženství žehu totiž odporují.
Upalováním údajných kacířů a čarodějnic pak inkvizice tuto formu pohřbu úplně zhanobila.

Náboženství a pohřby:

Náboženství hraje podstatnou roli v pohledu lidí na život a na smrt. Pohřeb bývá často ceremoniální záležitostí a je spojován s obřadem, který s vyznáním zemřelého úzce souvisí. Proto jsme do našeho projektu rozhodli zařadit, co je při pohřbech typické pro hlavní světová náboženství:

Křesťanství

Tradiční křesťanský pohřeb v našich končinách se skládá z posledního **rozloučení v kostele**, průvodu na hřbitov a nakonec ze samotného uložení ostatků. Součástí pohřbu také **může být mše svatá**.

„Přestože ještě do poloviny 20. století křesťanská církev zakazovala kremaci, dnes už je hlavně ve městech časté spálení ostatků a jejich uložení do urny s pohřbem do země nebo rozptýlení na rozptýlové loučce.“ píše web www.protisedi.cz/article/jak-vypadaji-pohrebni-obrady-ruznych-kultur [online]. [cit. 2016-09-12]. „V důsledku menšího počtu věřících jsou ovšem rozšířenou variantou pohřby občanské, konané v obřadních síních.“

Židovství

Židovské a křesťanské tradiční hodnoty se často podobají. Pohřeb je rituál sloužící k poslednímu rozloučení se zesnulým. O průběh pohřbu se starají blízní zemřelého, případně tradiční pohřební bratrstvo.

Podle tradice je **nebožtík položen na zem, přikryt plachtou a u hlavy je zapálena svíce.** Je vykopán hrob a rakev je vyrobena z nehoblovaných prken. Tělo zemřelého se při čtení Bible omývá teplou vodou, což má dle tradice očistit jeho duši. Poté je umrlec **oblečen do bílého plátna, zvaného tachrichin.**

Samotný **pohřeb se koná již v den úmrtí.** Po spuštění rakve do hrobu **každý z pozůstalých vysype do hrobu tři lopaty hlíny.** Poslední částí pohřbu jsou modlitby v synagoze, po kterých zúčastnění z okruhu přátel zvou pozůstalé na **smuteční hostinu.**

U nás nalezneme velké množství židovských hřbitovů.

Islám

Dle islámské tradice se má pohřeb konat **do jednoho dne od skonu.** Pohřeb sám o sobě se odbývá poněkud **skromnou procedurou.** Mrtvý je předložen před seřazené pozůstalé, kteří se za něj pomodlí **pohřební modlitbu.** Poté je odnesen na dřevěné desce a uložen do předem vyhloubeného hrobu. Je uložen na pravý bok **tváří obrácenou k Mekce.** „V České republice zákon předepisuje pohřbívání v rakvích, což muslimové, ač s nezvykem, **respektují**“ tak to píše web www.e-islam.cz/node/475 [online]. [cit. 2016-09-12]. Po uložení nebožtíka do hrobu je zahrnut zemí. **Každý z přítomných do hrobu vhodí alespoň hrst hlíny. Spalování zemřelých je v islámu zakázáno.**

Buddhismus

Soustava rituálů by měla být započata, **ještě než člověk zemře** - smyslem je usnadnit odloučení duše od těla. Po smrti se tři další dny těla nikdo nedotýká, **tělo zůstává doma** a je poté pečlivě omyto a oblečeno. Mnich po smrti předčítá po dobu devětačtyřiceti dnů **pasáže z Knihy mrtvých** (nejprve nad zemřelým, poté nad jeho podobiznou). V jejich kultuře není zvykem používat rakev, tělo se položí na konstrukci z proutí a je přes ně přehozena pouze čistá látka. **V ČR se nejčastěji tělo spálí v krematoriu.**

Způsoby pohřbívání v buddhistické kultuře:

- Pohřeb „do větru“ – tělo je rozčtvrceno
- Pohřeb „do vody“ – vhození do řeky, nebo jezera
- Pohřeb „do ohně“ – kremace
- Pohřeb „do země“ – pohřeb do hrobu bez rakve

Hinduismus

Podle hinduismu začíná **příprava na kremaci ihned po smrti** což je nutné pro spásu duše zemřelého. V této kultuře se nejčastěji setkáme s honosnými pohřby, které **jsou plné květin a ozdob.** Po smrti je tělo převezeno do pohřebního ústavu. V tomto ohledu je vše velmi podobné našim, evropským pohřebním zvyklostem. Dále je tělo přesunuto na nosítka, na kterých je **přepraveno na hranici.** Místo zpopelnění těla zemřelého se má nacházet na břehu řeky, rybníka či jiného vodního toku nebo plochy. Poté je tělo podřízeno plamenům.

Jak naplánovat pohřeb?

Veškeré plánování vám mohou usnadnit například Pohřební a Hřbitovní služby města Brna (<http://pohrby.cz/>)

Tradiční možnosti pohřbu: kremace a pohřeb do země

Krematorium:

vůbec nejčastější způsob pohřbu v Česku.

- zpopelňování zesnulých do 24 hodin po obřadu za expresní příplatek do 4 hodin po obřadu (v pracovní době)
- výdej úředních schránek s popelem (uren) po předložení originálu dokladu o zpopelnění a průkazu totožnosti
- úschova nevyzvednutých uren po dobu max. 1 roku od zpopelnění, poté uložení do společného hrobu bez pozdější možnosti vyzvednutí
- pronájem a evidence míst pro uložení uren v kolumbáriu
- zprostředkování prodeje ozdobných uren, včetně rytí a tesání nápisů
- sjednání pohřebních obřadů (rozsah nabízených služeb je stejný jako v sídle společnosti)

Na vás záleží, jestli si přejete smuteční obřad nebo ne.

Kremace bez obřadu: Pouze zpopelnění bez obřadu. Pohřební služba vyzvedne nebožtíka a urnu můžete čekat do týdne. Po obdržení faktury a dokladu o zpopelnění si urnu vyzvednete v kanceláři krematoria.

Kremace s obřadem: Zpopelnění s obřadem je v současné době nejrozšířenější způsob pohřbení. Obřad probíhá v obřadní síni (kterou lze taky zařídit s pomocí služeb města Brna) nebo v kostele. Po obřadu je zajištěno zpopelnění zesnulého a urnu s ostatky zesnulého si můžete vyzvednout týden po zpopelnění v kanceláři krematoria. Je tu možnost uložení urny do kolumbária nebo lze domluvit rozptýl zemřelého. Urnu též můžete uložit do hrobu nebo urnového háje.

Pohřeb do země

Pohřeb s uložením do země může být jak církevní, tak i civilní. Pokud se rozhodnete pro pohřeb do hrobu nebo hrobky, pohřební služba zajistí všechno s tím spojené. Výkop hrobu, řečníka nebo i kněze, živou hudbu – záleží na vašem výběru. Z kostela lze zařídit i převoz rakev a květinových darů na hřbitov, kde je obřad ukončen.

Ceny:

Ceny se mohou velmi lišit. Záleží na vašem rozhodnutí o pohřbu, rakvi (v případě pohřbu do země je třeba dražší a kvalitnější rakev), výzdobě a také doby od smrti do pohřbu

Nejlevnější varianta: Kremace bez obřadu:

Tady musíte platit za přítomnost zaměstnance pohřební služby, za rakev, žeh, ...

Tato cena může být mezi 9 000 a 1000 korunami

Průměrná cena: Kremace s obřadem

Záleží na vaší volbě výzdoby, hudby a dalšího

průměrně Češi utratí 22 000 – 25 000 korun.

Těžko říci, jak drahý pohřeb může být, jsou i lidé, kteří byli pohřbeni za více než 100 000 korun.

Na pohřebné mají nárok nezaopatřené děti a rodiče zemřelých nezaopatřených dětí, pokud zemřelá osoba měla trvalý pobyt v ČR.

Poskytované služby	Pobočky a kontakty
<ul style="list-style-type: none"> • svoz zesnulých – nepřetržitá služba na čísle 603 11 33 00 • převozy zesnulých po celém území České republiky i v zahraničí • možnost sjednání pohřbu v našich pobočkách, přímo v krematoriu nebo i u Vás v bytě • křesťanský obřad s rozloučením v obřadní síni • křesťanský obřad s rozloučením v kostele • pohřeb do země na území celé ČR • kremace bez obřadu • rozloučení u urny zesnulého na objednaném místě • kněz a řečník k obřadům • hudbu v obřadních síních • dechovou hudbu při pohřbu do země • květinové dary k obřadům, tisk stuh • tisk úmrtních oznámení na počkání, smuteční obálky • vyřízení úmrtního listu • fotografie ze smutečních obřadů • prezentace Vašich fotografií, více na www.smutecniprezentace.cz • půjčovna smutečních oděvů • uložení urny v kolumbáriu • rozptýl ostatků na rozptýlových loučkách • možnost platby v hotovosti, platební kartou nebo převodem na účet • parkování přímo v objektech na Lužánecké, na Kolišti a v krematoriu • bezbariérový přístup na Kolišti a v krematoriu 	<p>Pobočky a kontakty</p> <ul style="list-style-type: none"> • Koliště 7, Brno Sídlo společnosti, hlavní objednávková kancelář a půjčovna smutečních oděvů tel.: 545 422 121 – objednávky pohřbů fax: 545 573 616 po – pá: 7:00 – 16:30 e-mail: informace@pohrby.cz ID datové schránky: mnprwvz V přízemí a prvním podlaží budovy jsou objednávkové kanceláře, pokladna a informace. Parkování pro zákazníky ve dvoře, bezbariérový přístup. • Lužánecká 2a, Brno Převozy zesnulých a objednávková kancelář tel.: 545 212 740 – nepřetržitá služba odvozu zesnulých mobil: 603 11 33 00 fax: 545 214 058 po – pá: 7:00 – 15:00 Parkování pro zákazníky ve dvoře • Krematorium Jihlavská 1, Brno Smuteční obřadní síň, krematorium a objednávková kancelář tel.: 543 212 816 fax: 543 240 265 po – pá: 8:00 – 16:00 Parkování zdarma před kanceláří, bezbariérový přístup • Videňská 9, Brno Objednávková kancelář tel.: 515 917 103 fax: 545 573 616 po – út: 8:00 – 17:00 pá: 8:00 – 14:30 • Pekařská 52, Brno Objednávková kancelář tel.: 513 034 969 po – út: 8:00 – 17:00 pá: 8:00 – 14:30 • Branka 20, Brno Objednávková kancelář – pouze po telefonické domluvě tel.: 545 422 121 mobil: 733 127 400 nebo 603 726 785 po – pá: 8:00 – 15:00 Parkování pro zákazníky ve dvoře

Jaké jsou světové alternativy pohřbívání?

Dnes už existuje spousta alternativních způsobů pohřbu.

Nechte ze sebe udělat diamant

„Je to jednoduché, pár uncí popela, který zůstane z nebožtíka po klasické kremaci, je v rámci sedmistupňového vysokotlakého procesu zpracováno do podoby technického diamantu“ píše xman.idnes.cz/alternativni-pohrby-zkapalneni-zmrazeni-substrat-pro-strom-p59-/xman-styl.aspx?c=A160703_195114_xman-styl_fro [online]. [cit. 2016-09-12].

Nechte ze sebe udělat meteor

Ovšem za let takového množství popela, které by se vlezlo do obalu na rtěnku, zaplatíte 300 000 korun. Tato společnost takto vyslala asi 600 nebožtíků, než se začaly ozývat hlasy stěžující si, že tito nebožtíci kolující na oběžné dráze jsou gravitací přitahováni zpět k Zemi a během pádu shoří v atmosféře.

Nechte ze sebe udělat strom

„Na reinkarnaci nutně věřit nemusíte, přesto se z vašeho těla může zrodit nový život. Vaše ostatky totiž neskončí v dřevěné rakvi, ale v organické kapsli, která bude sloužit jako výživný substrát pro kořenovou sazenici stromu.“ píše

[http://xman.idnes.cz/alternativni-pohrby-zkapalneni-zmrazeni-substrat-pro-strom-p59-/xman-styl.aspx?c=A160703_195114_xman-styl_fro\[online\]. \[cit. 2016-09-12\].](http://xman.idnes.cz/alternativni-pohrby-zkapalneni-zmrazeni-substrat-pro-strom-p59-/xman-styl.aspx?c=A160703_195114_xman-styl_fro[online]. [cit. 2016-09-12].)

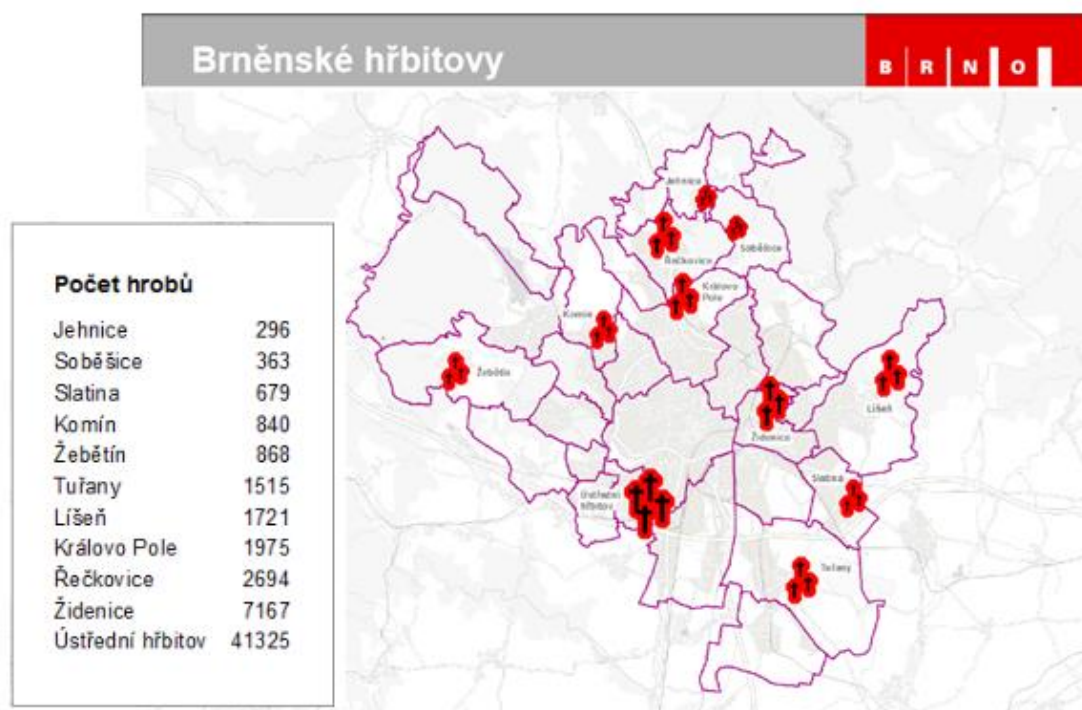
Tuto kapsli byste mohli zasadit na zahradě nebo louce. Na tom místě by při správné péči za několik let vyrostl košatý strom. Organizátoři chtějí i celé hřbitovy-lesy, ale problémy mohou působit národní hygienické a pohřební regule.

K dalším alternativním způsobům pohřbu patří i stát se útesem v moři, nechat se zmrazit nebo se tzv. biologickou kremací nechat rozložit na součástky a stát se čirou kapalinou.

Takto vypadá organická schránka Capsula mundi.

Mapa hřbitovů v Brně:

Slavné osobnosti pohřbené v Brně:

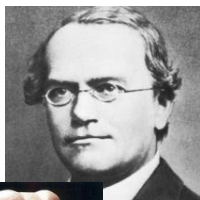
Leoš Janáček (hudební skladatel) – čestný hrob – Ústřední hřbitov města Brna, Vídeňská 96, skup. 25e, hrob č. 64

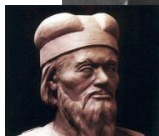
Vítězslava Kaprálová (skladatelka, dirigentka) – čestný hrob – Ústřední hřbitov města Brna, Vídeňská 96, sk. H5/98

Hugo Haas (herec, režisér) – Židovský hřbitov, Nezamyslova 27, odd. 27A, ř. 1, hrob. č. 13

Johann Gregor Mendel (zakladatel genetiky, opat augustiniánského kláštera na Starém Brně) – čestný hrob – Ústřední hřbitov města Brna, Vídeňská 96, sk. 2/81

Jošt Moravský (markrabě moravský a braniborský, král římský) – hrobka markraběte Jošta Lucemburského v kostele sv. Tomáše v Brně

Eliška Rejčka (česká a polská královna) – hrob – kostel Nanebevzetí P. Marie na Starém Brně, Mendlovo náměstí

Pár slov o závěti:

Závěť (neboli poslední vůle) určuje dědice při smrti. V závěti je možné napsat i více dědiců, kteří by majetek zdědili.

Jsou dva typy: **Ručně psaná**

Příklad takové závěti:

Já Antonín Sobotka, narozen dne 14. 5. 1949, trvale pobytem Barvičova 171, Brno 602 00 pořizuji pro případ mé smrti, vědomě, bez nátlaku, po zralé úvaze a svobodně tuto závěť, která představuje moji poslední vůli.

Jako dědice veškerého mého majetku povolávám Františka Sobotku, narozeného dne 28. 7. 1971, bytem Barvičova 171, Brno 602 00

V Brně Dne 15. 11. 2005

Nebo nepsaná ručně.

Tento tip můžete napsat, avšak musí u něj být 2 svědci. Jinak se nijak neliší.

Pár slov o <http://mojesmrt.cz/>:

K pohřbům patří i poslední přání. Všechna tato přání můžete vše napsat na stránku <http://mojesmrt.cz/>, která k tomuto účelu slouží. Do formuláře, který se na stránce nachází, můžete zaznamenat, jaká hudba by u vašeho pohřbu měla hrát, jaké šaty na sobě chcete mít, jak chcete být pohřbení (spálen a uložen do urny, nebo v rakvi), a poslední přání (co chcete, aby se s vámi při nějaké nehodě dělo - pitva, udržování uměle při životě ...)

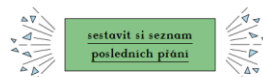
„Neumíráme tak, jak bychom si přáli. A je to hlavně proto, že o tom s nikým nemluvíme.“ je heslo webové stránky mojesmrt.cz/ [online]. [cit. 2016-09-12].

[Úvod](#) [Jak umíráme](#) [Mluvíme o smrti](#) [FAQ](#) [Osobnosti](#) [Moje poslední přání](#)

**Neumíráme tak, jak bychom si přáli.
A je to hlavně proto, že o tom s nikým
nemluvíme.**

Tento web ti umožní sestavit si seznam posledních přání a vyslovit tak svoje představy o konci života.

dozvědět se více o tématu

sestavit si seznam
posledních přání

ZDROJE:

1. Historie: <http://www.pohrebnictvi.eu/pohreb/0/0/2/31>
  2. Náboženství a pohřby: <http://www.protisedi.cz/article/jak-vypadaji-pohrebni-obrady-ruznych-kultur>,
http://www.szsmb.cz/admin/upload/sekce_materialy/KS_p%C5%99i_um%C3%ADr%C3%A1n%C3%AD.pdf,
https://theses.cz/id/tx6c2s/downloadPraceContent_adipIdno_10761,
<http://www.funeralq.cz/rubriky/pohrebni-ritualy-v-islam>,
<http://www.e-islam.cz/node/475>
  3. Jak naplánovat pohřeb: <http://pohrby.cz>, (<http://stream.cz/porady/delnici-smrti>)
  4. Alternativní způsoby pohřbu: http://xman.idnes.cz/alternativni-pohrby-zkapalneni-zmrazeni-substrat-pro-strom-p59-/xman-styl.aspx?c=A160703_195114_xman-styl_fro
  5. Mapka hřbitovů v Brně: Glosova_MagistratMestaBrno
- Tento soubor jsme dostali od pana profesora Miloše Winklera a částečně jsme z něj čerpali. Další materiály nám potom zasílal Zdeněk Winkler. Oběma moc děkujeme.**
6. Slavné osobnosti pohřbené v Brně: <https://www.brno.cz/obcan/vyznamne-osoby-a-vyroci/slavne-osobnosti/>, <http://encyklopedie.brna.cz/home-mmb/?acc=osobnosti>
  7. Pár slov o závěti: <http://www.vzory.cz/vzory/obcan-a-urad/zavet-vlastnorucni-porizena-soukromou-listinou-jediny-dedic/#.V8HriJiLSU>